

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
АМЕРИКИ

П'ЯТІ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ
ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Соуза: ВЕрген 4-1016
4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES
OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЯВЛЯЕТСЯ В СЕНАТІ В СПРАВІ СВІТОВОГО ЧАРТЕРУ

Президент Гері С. Труман так заінтересований в справі ратифікації чартеру Об'єднаних Націй, що особисто явився в понеділок 2, липня в сенаті, щоб виголосити запис за одобрення чартеру. Це перша поява президента у сенаті від року 1932. коли президент Гувер промовляв в справі економічної депресії. Сенатська комісія для закордонних відносин приготувала план для переведення голосування над чартером у як найкоротшому часі. Однак наперед мусить бути переведене переслухання знавців і свідків перед комісією, а воно, як планують, триває 2 тижні. Обчислення голосів у сенаті вказують, що більшість вимаганих двох третин голосів потрібних для одобрення чартеру є запевнена.

ЯЗВА СТРАЙКІВ ДОШКУЛЮЄ.

У Нью Йорку застрайкувала незалежна юнія до- ставців газет в суботу 30. червня вночі, внаслідок чого всі ньюйорські щоденники перестали появля- тись у продажу. Деякі газети перестали виходити цілком, інші продають лише у бюрах видавництва. Якби 5,000,000 читачів не можуть дістати газети.

В Акрон, у стеїті Огайо, вийшли на страйк до- датково 15,000 робітників у фабриках гумових ви- робів у Фаерстона і Гудіра. Вже передше покинули ро- боту 16,700 робітників. Посередництво Краєвої Ра- ди Робітничих Відносин не помогло при наладнан- ню спорів між наємцями й підприємцями.

ЗАКІНЧЕНО КАМПАНІЮ ЗА СЕМУ ПОЗИЧКУ.

Сема Военна Позичка принесла \$22,210,000,000, отже-вказала такий успіх, як ніяка попередня по- зичка. Та недописала вона в тому, що бондів класи Е, тобто таких, що їх купують приватні одиниці, про- дано лише за \$3,126,000,000, а сподівалися дістати 32 мільярдів 4 біліони. Ціла позичка мала принести 14 біліонів. Кампанія закінчена з днем 30. червня.

ПІДВИЩЕНО ПЛАТУ ФЕДЕРАЛЬНИМ РОБІТНИКАМ.

Президент Гері С. Труман підписав закон про ядвішню плат. для федеральних наємців в цілому краю. Підвишка досягла 15 відсотків до теперішньої плати. Нею не обняті поштові наємці, котрі мають платно на підставі окремого закону.

Вчасі свого перебування в Канзас Сіті президент підписав також закон про продовження контролю цін ще на один рік.

ПОТРІБНО 90,000 СВІЖИХ РОБІТНИКІВ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Від початку війни американські залізничні пере- везли 40,000,000 вояків у zorganizованім перевозі воєнних транспортів. Це значить на 124 відсотків більше, ніж за попередньої війни. Тепер перевозять військові транспорти з Європи на Пасифік. Щоб ви- кінчити цю роботу треба ще додаткових 90,000 ро- бітників на залізницях як, твердять полковник Сувел Моріс, предсідник комісії перевозу на західних за- лізницях.

ГОРЯТЬ ПРИПАСИ ПЕТРОЛІУ У ФЛОРІДІ.

У Маямі, на Флориді, вибух у неділю 1. липня огонь у збірниках нафти, призначених для воєнних цілей. Досі згоріло яких 275,000 галлонів. Усі збір- ники містять 1,000,000 галлонів. Вчасі пожежі чути було принагідні вибухи. Досі трапився лише один смертельний випадок.

ВІДМОВЛЯЮТЬ ПЕРЕВОЗУ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Зогляду на літні вакації і свято Четвертого Лип- ня на залізницях повстав такий натовп, що залізни- ці підприємства не можуть настанчити вагонів до перевозу подорожних у воєнному часі. Великі за- лізничні стації в Нью Йорку просто завертають подо- рожних домі, а по радіо проголошують запис, щоб публіка стрималася від поїздок зогляду на конечний перевіз вояків. До портів над Атлантийським океа- ном прибувають кораблі з тисячами вояків, отже для них мусить бути приготоване все наперед.

З Європи звідомляють, що від Дня Перемоги від- іхало до Америки 310,000 американських вояків, а ще має приїхати 265,000 в місяці липни.

ПАЛАТА ПРИНЯЛА ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО НАСЛІДСТВО ПО ПРЕЗИДЕНТІ.

Палата репрезентантів прийняла в п'ятницю 29. червня законопроект про наслідство на становище президента, колиб теперішній президент помер або став неспосібним до виконання служби. Після ньо- го мав би прийти предсідник палати послів, а потім шойно предсідник сенату, секретар стеїту, секретар скарбу, секретар торгівлі, рільництва або праці.

Зібрано \$3,704.50 на ньюйорському вічу на допомогову акцію

Серед спеки 97 ступнів Фаренгейта в неділю 1. липня зійшлося понад 400 людей до салі Стайвезент Касіно Гол на запис Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій і зложили \$3,704.50 на українську допомогову акцію, ведену Українсько-Американським Допо- моговим Комітетом у Філадельфії. Збірка продовжується. З віча вислано телеграму до прези- дента Трумана і ген. Айзенгавера з домаганням права азилу для українських воєнних утікачів в Європі.

ПОТВЕРДЖЕННЯ БІРНСА НА СТАНОВИЩЕ СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ ЗАПЕВНЕНО

В суботу 30. червня президент Гері С. Труман іменував Джеймса Ф. Бірнеса секретарем стеїту на місце Едварда Р. Стетініуса.

Президент Труман вчасі свого побуту в Канзас Сіті відбуд в п'ятницю 29. червня конфе- ренцію з бившим кандидатом на президента Злучених Держав з рамені Республіканської Пар- тії, Алфредом Ландоном, а після конференції Ландон сказав репортерам, що вони оба обгово- рювали потребу такої заграничної політики Злучених Держав, як малиб підтримувати обі ве- ликі політичні партії. На підставі такої заяви знаві політичних відносин у Вашингтоні заклю- чають, що нову політику має започаткувати новий секретар стеїту.

Тому, що Бірнес вже знавний із своїх попередних успіхів на різних становищах, панує загалне переконання, що не буде ніяких труднощів з затвердженням його номінації в сенаті.

АМЕРИКА СТРИМУЄ ВИДАЧУ СОВСТАМ РОСІЙСЬКИХ ПІДДАНИХ

У п'ятницю 29. червня у таборі в Форт Дикс, у стеїті Нью Джерзі, піднесли бунт проти управи табору німецькі п'літники, колишні уроженці Росії, які були в німецькій армії і як такі попали в американський полон. Коли пороблено приготування, щоб їх вивезти кораблями до Советів, вони ставили чинний опір американським воякам. Прийшло до стрілів, кількох аме- риканських вояків і кількох п'літників ранено, а 3 п'літників повісилися. Після розрухи депар- тамент війни у Вашингтоні несподівано застановив висилку російських підданих. Усіх їх є 154.

На підставі умови президента Рузвельта в Ялті такі п'літники, яких зажадає Советська Росія, мають бути віддані Советам. Зогляду, що Америка тепер стримала передачу згаданих вояків, догадуються, що цю справу переговорюють ще раз Три Потуги.

Уже сформовано американську групу для контролі над Німеччиною

Дальша судьба Німеччини буде тепер, коли їй про правління нею Аліантми, в руках Контрольної Ради для Німеччини. У тій контролі заступлені: Злучені Держави Америки, Вели- ка Британія, Советський Союз і Франція. Американці, як звідомляють, уже потворили свої ди- візії й те все, що потрібне, включно з звязковими офіцерами для звязку з іншими групами, що будуть разом з американцями держати контролю над Німеччиною. В Контрольній Раді для Німеччини американці становитимуть свою групу, подібно, як британці, Совети, чи французи. Контроль буде поділений на різні частини: економічну, транспортну, політичну, фінансову і т. д. Чи не найважливішою буде наразі ще політична контрола. В ній заступатиме Злучені Держави Роберт Д. Морфі, Англію сер Вільям Стренг, а Совети Андрей Вишинський. Вони бу- дуть разом з французьким представником, що буде ще назначений, формувати цілу дальшу політичну супроти Німеччини. Військові Управління, що знаходяться на чотирьох зонах, на які поділено тепер Німеччину для окупаційних цілей, будуть потім приміювати ту політику до життя.

УГОДА МІЖ СОВСТАМИ І ФРАНЦІЄЮ В СПРАВІ ВИМІНИ ГОРОЖАН

Московське радіо подало, що підписано угоду між Советським Союзом і Францією в справі репатріації советських і французьких горожан. Кожна з тих держав має подбати про транспорт і харчі тих чужих горожан, яких відсилає з свого краю.

НІБИ ЗАМІНЯЛИ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ ЗА ТЕШИН

Як преса рознесла вістку, що заключено між Советським Союзом і Чехословаччиною договір у справі прилучення Карпатської України до Советів, то в Лондоні почали курсувати чутки, що Чехословаччина має дістати за те уступство щось далеко важніше й цінніше, себто Тешин, за який іде спір між Польщею і Чехословаччиною, та куди вийшли польські війська. Теж заважають, що Чехословаччина втрагала тепер границю з Румунією, а Совети дістали за- те повну границю з Угорщиною. Ще подають, що до Карпатської України влучили Совети теж і місто Чап, що було досі важним мадярським комунікаційним, залізничним вузлом.

ВАТИКАН ПРО УГОДУ В СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Ватиканська новинарська агенція подала новинку про перехід Карпатської України до Советів в такий спосіб, що це зробило „глибоке враження”. А це тому, що такі речі перево- дяться умовами між двома партіями, замість, щоб бути предметом міжнародного договору. Ватикан, як виходило, зацікавлений тим ще й тому, що на тій території, як кажеться, є ве- лике число католиків.

ЩАСЛИВО ПРИБІВ ДО САН ФРАНСИСКО І ЩАСЛИВО ВІДІХАВ, СПОВНИВШИ ВЕЛИКУ, ІСТОРИЧНУ МІСІЮ. — Президент Труман, прибувши літаком до Сан Фран- сиско на заміщення Конференції Об'єднаних Держав, був повитаний з радісною усмішкою Едвардом Р. Стетініусом, секретарем стеїту, що гідно сповнив свій о- обов'язок проводу згаданою Конференцією. З такою самою радістю президент Тру- ман відіхав з Сан Франсиско, бо Чартер цієї міжнародної організації зівстав одяго- досно прийнятий.

АВСТРАЛІЙЦІ ЗАНЯЛИ БАЛІКПАПАН, ВЕЛИКУ НАФТОВУ ПРИСТАНЬ В БОРНЕО

Японське радіо з Токіо далі голосить про вели- ку масу аліантських кораблів, нагромаджених в по- близу Макасарських Пролівів. Згадується, що є по- над 50 воєнних кораблів, в тому вісім кружляків, де- сять контрторпедовців і т. п. Це звідомлення покри- вається з тим, що заповів минулого тижня ген. Мек- Артур про наближаючися воєнні операції в західній Борнео, де знаходяться нафтові терени, а теж великі плянтації гуми. Виходить, що японці понижили ра- фінерії нафти, але не понижили гумових плянтацій, яких мабуть навіть не мали часу якслід використати. Японське радіо теж згадує, що Балікпапан, що був головним нафтовим японським джерелом, є весь у руїнах наслідком аліантських бомбардовань. Тепер Юнайтед Прес подало, що Балікпапан здобутий ав- стралійськими частинами, що висіли на беріг в схід- ній Борнео під проводом самого ген. МекАртура.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ОФЕНЗИВА НА САМУ ЯПОНІЮ:

Не зважаючи на те, як іде на різних побоєвищах, найбільшу увагу присвячують тепер в Японії власти- вий аліантській інвазії, під чим треба розуміти інва- зію самої Японії. Вона вже недалека, як виходить з того, що голосить саме японське радіо, згадуючи про здобуття американцями малого острова Окіно- Ерабу. Це здобуття не було нічим особливим, якби не те, що цей острівцевь віддалений від Японії всього 250 миль, та якщоб кожний день не доносив про нові цілком успішні бомбардовання американськими фор- тецями рафінерій нафти, що продають газоліну, себто те, що є тепер для Японії найціннішим.

ЧОМУ НЕ ВДЕРЖАЛИ ОКИНАВІ?

На те питання дає державною контролюваною я- понська новинарська агенція таке вияснення, що годі було жертвувати більшим числом себебубних літаків, бо вони потрібні до оборони самої Японії, як зачнеться аліантська інвазія. Тому, кажеться далі, годі заключати з того, що сталося в Окінаві, що по- дібне може статись і з самою „рідною землею”, бо для її оборони будуть випущені маси себебубних лі- таків, а ті, що будуть ушкоджені, будуть відразу на- правлені, бо на місці будуть готові всі потрібні до цього матеріали.

ГІРШІ ВІД ТАРАХКАВЦЯ...

Як тільки американські хлопці вступили ногою на Окінаву, Зараз їх остерігали, щоб були осторож- ними перед ідовитими гадинами, особливо перед та- рахкавцем. Всі повзували високі черевики. Та пока- залось, що гадюк не так багато, бо як були, то по- гинули. Та інакше маєтсья справа, кажуть вояки, з блохами. Перед ними ніхто їх не остерігав, а та язва не опускає вояка ні одної ночі.

ЧИ НЕ ЧУДЕСНЕ ЛІКУВАННЯ?

Департамент маринарки подає приклад з вояка, що його поверхня тіла була попалена на 83% на- слідком газолінової експлозії десь на Пасифіку. По- двох місяцях його цілковито виликували кровною плязмою і пенесилином.

БОЯТЬСЯ ПОЛОНЕНИХ, ЩО В АМЕРИЦІ.

Американське Військове Управління в Німеччині боїтьсь найбільше тих німецьких полонених, що бу- ли взяті в полон в Африці, Сицилії та Італії й переви- зені до Злучених Держав. Вони повинні повернути до Німеччини ще того літа. Це, як кажуть військові, не тільки утруднить справи з виживленням, що то така катастрофальна, але ускладнить справу ще тим, що оті полонені далі залишилися завзятими нациста- ми. Такими вони є в таборах полонених. Як такі, як повернуть до краю і побачуть його цілком знище- ним, готові творити „воюючі нацистівські групи”. Так кажуть.

450,000 НЕВІЛЬНИЧИХ РОБІТНИКІВ.

Стільки є тепер на тій німецькій території, що є під американською владою. Найбільше між ними поляків, що не хочуть, принаймні тепер, вертати до Польщі. Наразі їх не будуть силувати вертати до свого краю. як вони не хочуть.

ПОМЕР ГАХА.

З Лондону подають, що помер в 73 році життя Еміль Гаха, президент Чехословаччини під нацистів- ською окупацією. Він заявився був за тісну співпра- цю з німцями і таким був до останку. Чеський уряд, що тепер при владі, поставив його на лісту зрад- ників. Його арештовано 5. травня і мали судити за зраду. Він став президентом в 1938. році, як усту- пив з президентури під натиском німців д-р Едвард Бенеш, що знов є президентом. Гаха властиво ні- коли не виконував влади, а був тільки сліпим ору- діем в руках Гітлера.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для за- рібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі”?

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. Bklyn 9-5582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Продовження чотирьох центів.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адресу платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Проект нового робітничого закону

Сенатори: демократ Геч з Нью-Мексика та републиканці Бертон з Огайо та Бол з Миннесоти, внесли в Конгресі проект нового федерального закону про робітничі відносини. Як такий він порушує такі справи, як відносини між робітничими організаціями та підприємцями, робітничими організаціями й державними урядами, отже справи, від яких у великій мірі залежить доля робітників і підприємців. Проект справи вже існують різні федеральні закони, і новий законопроект задумує їх у значній мірі змодифікувати.

Що між існуючими законами в робітничих справах ще є багато місця на нові закони, про те нема найменшого сумніву. Що багато старих законів потребує зміни, деякі постанови обмеження, інші поширення, теж звісно всякому. Не є це ніякою тайною, що не дивлячися на масу робітничих законів, робітниче законодавство Америки це лише багато до бажання. Нема сумніву, що треба закона для кращої захорони робітників перед підприємцями, але й треба закона для захорони робітників перед нечесними юніями урядниками. Згаданих проектодавців нового робітничого закона видно взяли за перевести новий робітничий закон, користаючи з цього загального зрозуміння потреби нового закона про робітничі справи.

Який саме їх проект, видно вже з того, що на нього піднялася відразу хвиля протестів з боку великих союзів робітничих юній. Якби так одночасно проти проекту піднялися протести з боку таких організацій, як союз фарбикантів або торговельні палати, то ми знали би, що це проект, недобре обдуманий. Коли ж ті останні організації мовчать, то можна догадатися, що проект виходить виключно з становища інтересів фабрикантів та купців. Протести Американської Федерації Праці та Конгресу Промислових Організацій не лишать про це найменшого сумніву.

Проект виходить мовчавливо з заложення, що робітничі юнії є чимось у роді приватних організацій, які повинні би бути обмежені державою. Тимчасом у передових державах, між котрими Америка хоче мати місце, прийняти вже погляд, що робітничі юнії це частина демократичної системи поагоджування спірних питань та поагоджування інтересів великих суспільних груп, що ведуть господарку краю. Проект пропонує примушувати робітничі організації слухати урядових арбітражних судів, що йде в розріз з дотеперішнім зрозумінням свободи в Америці, де наприклад залізничний закон заставляв робітничі юнії приймати присуд арбітражного суду, як вони на суд згодилися, але не заставляв їх годитися згоди на суд, як вони цього не хочуть.

Вже з цих недотач видно, що пропонований сенаторами закон про робітничі відносини не бере під увагу й засад демократії й свободи, як їх розуміється в Америці, ні досвіду, який в тій справі вже добуто.

Міжнародний чартер: цілі й засади

Поки прийде час основно розглянути цілий текст чарту Об'єднаних Націй, ухваленого на міжнародній конференції у Сан-Франциско 26. червня, подаємо в українським перекладі покищо вступний уступ чарту.

Він звучить:

„Ми народи Об'єднаних Націй, рішили, що щоб спасти будучі генерації від язви війни, яка довчі за нашого життя нанесла невисловлені терпіння для людства; і щоб втримати віру в основні права людини, у достоїнство й вартість самої людини, у рівні права для мужчин і жінок як теж і націй як великих та так і малих; і щоб витворити такі відносини, серед яких можна зберегти справедливість і пошанування для зобов'язань, що повстають із договорів та інших джерел міжнародного права; і промощувати шлях до суспільного поступу та до поліпшення життєвих відносин серед більшої свободи; а щоб для досягнення намічених цілей переводити в практиці толеранцію та жити один з одним мирно як пристало на добрих сусідах; та щоб об'єднати наші сили для втримання міжнародного миру й безпеки; як теж щоб через прийняті засади та встановлення методів вивітися, що збройних сил не вільно буде вжити для інших справ хіба для спільного інтересу; а вкінці щоб запягти міжнародно машинерію для промощування шляху під економічний та суспільний розвиток усіх народів — ми постановили собі злучити наші заміри для досягнення цих намірів.

Послідовно, уряди кожної з наших націй, через своїх представників, зібраних у місті Сан-Франциско — коли вони виказали свої повноваження, вивчені в належній правильній формі — погодилися на оцей чартер Об'єднаних Націй і оцетворюють міжнародно організацію, яка буде знана як Об'єднані Нації.

Після цього вступу слідує 19. розділ („глав"), а в кожнім розділі є ще статті (артикули) в порядку чисел від I до III безогляду на число розділу. Кожний розділ має наголовок, який вказує, що в ньому міститься.

Розділи означені римськими цифрами (I—XIX), а артикули понумеровані арабськими цифрами. Деякі розділи обіймають лише одну справу і мають один наголовок, а деякі обіймають кілька справ і мають кілька наголовків. Загалом чартер містить в собі постанови про 5 головних частин між-

народної машинерії, а ними є: Загальне зібрання (асамблея). Асамблея складається із членів усіх націй, які мають повноваження радити і передавати доручення буквально про всі справи, які відносяться до мирних відносин між усіма націями. В асамблеї кожна держава, велика чи мала, має мати однакове слово і один голос.

Рада Безпеки. Вона складається з 11 націй, а серед них мусять усе бути заступники Великих Потуг, а саме: Злучених Держав, Советського Союзу, Великої Британії, Китаю і Франції; крім них є в ній заступники 6 менших держав, вибрані асамблеєю. Ця рада має авторитет вживати засобів для виключення війни або для повернення ладу мирними або насильними способами. Однак рада не може підняти якогось кроку без повної згоди цілої Великої Пятки.

Суспільна й Економічна Рада. Вона складається з 18. націй, що їх вибирає асамблея. Оця агенція має промощувати шлях для таких різноманітних справ, як поліпшення добробуту і пошанування та розширення прав людини у всіх націях.

Опівунча Рада. Вона складається з рівного числа представників таких держав, що мають під собою мандат, і інших держав, котрі не мають під своєю контролею залежних територій. Рада має наглядати над правами для народів, що знаходяться під міжнародною опікою і має стояти на сторожі їх суспільних, економічних і політичних прав.

Комітет для військового штабу. Він складається із начальників булави Пяти Великих Потуг і творить Високу Команду, яка приймає й виконує доручення Ради Безпеки.

Військова сила для доручення Об'єднаних Націй дають поодинокі держави на підставі умови, яку закінчить Рада Безпеки з ними, як своїми членами. Цих договорів не можна буде заключити скорше, аж збереться організація Об'єднаних Націй на засідання.

Коли Рада Безпеки не забезпечить якоїсь держави перед нападом, тоді така держава має право самооборони, а таксамо і ціла група держав може змобілізуватися до самооборони. У такий спосіб, під охороною. Між-Американської Юнії, колиб хтось напав на одну американську державу, тоді всі інші американські держави можуть стати в її обороні і цим вони не ломають чарту, коли Об'єднані Нації не подбали дати цій державі охорону.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода”.

Микола Чубатий.

Як колись за часів мазепинців

Нинішні часи для України так живо нагадують часи бою під Полтавою (1709). Тоді Україна під проводом гетьмана визвольника Мазепи зірвалася до бою за волю України проти московського панування. Бій українців та їх шведських союзників проти Росії царя Петра Великого випав для України нещасливо. На Україні наступило роздвоєння. Тільки ідейніша та краща частина козаків стала по боці Мазепи зі запорожцями під проводом кошового Гордієнка включно. Друга частина, одні з конечности, другі з власної волі, стали при царі Петрові В. та боролися проти рідного краю, за його поневолення. Зрадники українського народу як Галаган помагали руйнувати серце української волі Запорожського Січу. Петро В. настановив нового гетьмана та став голосити по всьому світу, що на Україні ніякої зміни нема. Тільки зрадник України Мазепа піднявся проти Божого помазанника царя Росії, але український нарід вдоволенний з російського панування та що під царською рукою Україна є самостійною, як нинішня під світлою рукою червоного царя Сталіна.

Найшлися тоді як і нині українці духовні та світські, що виклинали Мазепу та зрадником його клеймили, ласку царя для України величали саме тоді, коли цар Петро, ставши всевладним паном України та дійсним правителем Польщі, на Україні по обох берегах Дніпра люто розправлявся зі самостійниками, прихильниками гетьмана Мазепи. Сотки мазепинців, що попали в царські руки згинувли найлютішою смертю. Тисячі знова що найкращих патріотів мусили опустити рідний край та шукати притулку та охорони на чужині. Історія тисячі тих скитальців, що під духовним проводом гетьмана Пилипа Орлика перелетіли з України до Європи, справи незалежності України, назвала мазепинцями, бо всіх їх об'єднував ідеал самостійної України, видивнений покійним вже тоді гетьманом Іваном Мазепою. Мазепинці розбрилися по цілій Європі, вносили в європейське правдиве обличчя Росії та вносили в її пам'ять справу своєї поневоленості батьківщини. Документ написаний самим гетьманом на вигнанні Пилипом Орликом під заголовком: „Вивід прав України” є прямо знаменним документом історичним та знаменитим актом міжнародної дипломатії.

В чім подібність мазепинських часів з нинішними.

Україна нині війни з Росією не веде. Як частина російської червоної імперії Україна бо-

ролася проти німецького нападу на Совети, а тим самим й на Україну. Як панували політичні настрої серед українців в часі теперішньої війни на східній Україні можна буде прослідити аж по тім, коли настануть мирні часи та люди стануть свободніше писати та говорити без страху, що можуть її зловити та видати в руки советських агентів, що пильно слідкують за всіма українцями самостійниками по всьому світі.

Які були настрої західних українців до російських большевиків знаємо дещо краще. Комуністи до 1939 року були поставлені поза рямці зорганізованого українського громадянства без огляду на партійні різниці. Ледви чи потім змінилося щось на ліпше.

На всякий випадок одно є певне, що західна Україна рівно боролася проти німецьких наїзників як теж проти червоної советської наїзників. Червоної блахмани можуть ще ділати на темняків поза океаном, однак західно-українське громадянство має напевно який погляд на нову підсоветську дійсність. Не диво проте, що большевицький наїзд вважали західні українці за таке саме нещастя, як кожний другий наїзд, тому по другим приході большевиків сотні тисяч що найкращих українських патріотів всіх українських партій були приневолени покинути рідний край, як колись за часів Мазепи. Зробили вони це з тою самою ціллю, як їх предки з перед двіста тридцять п'ять літ, а саме, щоб зберегти своє цінне життя для України та щоб у світі даліше обороняти святе право українського народу жити самостійним життям вільної нації... В цій першій подібності теперішньої української політичної еміграції найчисленнішою в українській історії з цєю першою українською політичною еміграцією за часів гетьмана Івана Мазепи. Та ще це не єдиною подібністю. Мазепинці з перших років 18. століття навіть живучи за границею найшлися в смертельній страху за своє життя. З ними гонили царські агенти по цілій Європі, щоб дістати їх у свої руки на певну смерть. По всіх дворах Європи пішли російські дипломатичні інтервенції, щоб мазепинців видавати в руки російській владі, закладаючи їм, кожному зокрема, якийсь злочин. Здебільша всім відповіди були відмовні або дипломатично вимовні. Сумління тогочасної Європи не дозволяло на порушення святого права азилу для українських борців за волю.

Дипломатичні інтервенції в державах принахили для Росії осягали тільки це, що внемозливість мазепинцям політичну працю на терені тих держав.

Натомість тогочасна Швеція, Франція, Туреччина зовсім виразно дозволяли на свободну роботу українських скитальців в обороні самостійності української козацької нації.

Та крім легальних дипломатичних заходів Росія Петра В. розіслала по всіх закутках Європи своїх агентів, що намовляли одних до повороту на батьківщину добровільно, других заманювали підступом та насильно вивозили до Росії, а звідтам на заслання. Добровільно повернув прилучський полковник Дмитро Горленко, генеральний писар Іван Максимович та генеральний обозний Ілля Лимковський з братом Михайлом. Доля їх була різна.

Натомість Андрія Войнаровського заманив царський посол в Гамбурзі та вивіз його у Росію. На заслання в Якутську, тоді в найдикий країні Росії, коротав він своє життя аж до 1740 р. Так само підступом арештували царські агенти другого мазепинця Григора Герцка в Варшаві. Арештованого вивезли теж до Росії мило протесту польського уряду. У великих злиднях в Москві закінчив він своє життя. Всі решта мазепинців були під постійним шпигуванням російських агентів та під постійною загрозою впасти жертвою передуманого підступу.

Подібно теж нині сотні тисяч українців, що мусили покидати рідний край перед поворотом червоних в Україну, є нині предметом дипломатичних торгів. Советська Росія домагається видання людей, яким по праву Божому та людському належить сакральне право азилу. І нині в Європі загрожує кожному українському самостійникови небезпека попасти в руки червоних, колиб тільки зробив один менше осторожний крок.

І нині сотні українців такі дісталися вже проти власної волі в руки советських агентів, яка буде їх доля, можна собі представити. Проти себе у західних краях стоять непримиримі обози. Офіційний російсько-большевицький табір з усею силою дипломатичного апарату та проти нього сотні тисяч новочасних мазепинців, добровільних емігрантів з України, що вірно тримаються старої мазепинської дивізії: „Україна все боролася за волю”.

КУПУЙТЕ ВОЕННІ БОНДИ

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ
БЕЗХАТНИЙ
(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

33) (Всі права застережені)

— Ну, так гоніть до біса! — Тайм кіпер" видасть вам „паси". І щоб до вечора вас вже тут не було, зрозуміли?
— Ще пак! Але обід зімо ще тут.
— А то з вас батярня! — вже сміючися говорив Лоренс. — Я й справді думав, що послабля. Та коли сказали, хто саме заслаб, зразу подумав собі, що то щось дуже неясне. Шкода мені, що ви за добрі хлопці, хоч батяркувати. З іншими я інакше обійшовся.
— Ввечері „Трійка Гільтайн" швидкодалася вже по місті. Кожний подався на свою попередню квартиру. Другого дня зай-

тисяч вже має.
— Все таки не розумію, чому я мав тим зацікавитися?
— Зараз зрозумієш. Та жінка й раніше все насакаувала коло мене. А тепер знаєш, що мені пропонує?
— Ну. Чейже не закатури-ти коваля?
— Та ні! Каже, щоб з нею втікати, отці!
— І втікати? Вісім тисяч не злий гріш!
— За кого ти мене вважаєш? — Олексє трохи образився.
— Коваль гарна людина до тогож!
— Що ти робитимеш? — питає Безхатний.
— Біда, і самий не знаю, що? Хотілосяб якось попередити людину, щоб переписав гроші на себе, чи що!
— То буде по людськи. Я певний був, що ти чесний хлопець...
— Тільки, як попередити? От в чім біда!
— Розкажи отверто про все.
— Ні, — Олексє заперечив.

— Розбію тоді родину, а в них же діти. Знов же, вона може все звернути на мене; говориш, що то я підмавляв її чи копався до неї, а все вдумав у відплату за її відмову. Не знаєш жінок? Хитрі дуже!
— І це правда. Всеж якось так делікатно попередити свого коваля. Не мені тебе вчити. Найдеш спосіб.
По святках, ідучи на кемпу, Безхатний спитав Олексє, чи він попередив коваля. Той відповів:
— Попереджувати — попереджувати, та без успіху.
— Чому? Не повірив?
— Не те! Бачиш, я говорив здалеку, щоб не збудити його підозріння супроти жінки. Питав, чи то його власний дім, чи має який гріш, бо все працює без перерви. Він і розповів чистосердечно, навіть те, що кладе гроші на жінчине ім'я. Я сказав, — чи то не ризиковано так робити, адже всякі жінки бувають. Підійде я-

кий безсовісний — і пропали гроші. Він аж образився. Моя жінка не така! — каже. Як же я міг йому ясніше сказати? Вміла припасати в ньому всяку тінь недовіри.
— А ковалюха що на те?
— Говорила ще раз, щоб втікали. Дав їй зрозуміти, що вона помилилася адресою, ну, й дістав „дурня" у подарунок. Зрештою, нехай втікає, біда її бери. Що ми, сторожі людської моралі й поведінки, чи що? Нехай собі карк скрутить.
— Шкода чоловіка.
— Шкода не шкода, та чим тут поможеш? І на якого біса я буду приймати до серця таку справу? Раз він у жінці аж так засліпаний, то нехай нарікає на себе, коли хто гроші і жінку потягне. Може такого не станеться, невелика вона цяця.
Знов почли бродити в снігах. За день обмерзали наче колоди, і нічого. По цілоденній праці у вечорі на жарті й

сміхи підбивало. Перемітали один одному кісточки на долоні, все якось незлобно, добродушно. Часто хлопці співали — тоді притихали і англіїці. Співали збільша історичних пісень, тужливих, на очі сльози викликаючи. До трійки гільтайн прилучувалося більше голосів. Виходив, хоча й не зіспаний, але зовсім добрий хор, що не постидився і на сцені заспівати. Англіїці слів не розуміли, та також підтягали „мурмурандо". Раз якось затягнули пісню старого млинаря, перекладену з живітської мови. Сумна мелодія, а ще сумніші слова розчуляли наших дядьків, — декотрий невеличкий бурлака без рідні, як хлопці співали „кудиж ді-нуся, не пригорнуся, хто на старості літ мене прийме", аж заривав на голос. Здивований Олексє спитав, чого він плаче?
— Ой, хлопці, ви молоді, легко вам то співати! А от я, справді, — куди дінуся, де

пригорнуся, хто на старості літ мене прийме. Ой, ані хатини, ані дитини і жінки зроду я не мав... — говорив схлипувач. — Ой, колеса крутяться, літа минаються... У-у-у-у! — і знов заплакав.
Сміятися зовсім не було чого, коли зрозуміти почування того бурлаки. Кожного могла спіткати такаж доля у чужині. Але Олексє мав у собі щось трохи з шибеника. Хлопцув бурлаку по плечу, кажучи:
— Дядьку! Як не маєте де пригорнутися, так пригорніться до моєї... — додав тут соковите слово.
І хоч мент перед тим всі настроєні були дуже поважно, гумористичний регіт охопив кемпу. Реготали всі, хто сказави слова розумів. Сміятися на інших дивлячися англіїці і французи, що сказаного не розуміли. Реготався й бурлака, що до нього ті слова звернені.
(Дальше буде).

Відповідальність у макрокосмі і мікрокосмі однакова

„Те, що ми бачили в Бухенвальді викликає в нас почуття стиду за те, що ми називаємо себе людьми. Важко дивитися на оце страждання і не відчувати, що в деякій мірі і в деякій точці все людство спільно є винувате. Це є обвинувачення у невідповідальності по цілому світі, коли безборонні людські істоти денебуть залишаються в руках божевільних людей, які стають на становищі урядів". Оце вислови почувань і розумувань кореспондентки газети Нью Йорк Таймс Ен О'Гера Мек Каррик в суботу 26. травня при оцінці тих страждань, які можна було побачити в Німеччині при закінченню війни.

Коли згадуємо про ці жахливі вбивства, яких доконувала нацистська влада, то можна завважати, що їх осудив кожен відповідальний чоловік як щось таке, що не є гідне людини. Цілий світ, який можна назвати науковим словом „макрокосмом", осудив ці вбивства, як акти звірості. Коли письменниця слухно завважує, що за ці страждання до деякої міри відповідальне все людство, то треба признати, що в цьому людстві, крім очевидно німецьких воєнних союзників, не найшовся ніхто з відповідальних людей, хто не натаврував би такої звірості.

Тепер пригляньмося іншому подібному явищу: Це за часів боротьби молоді української держави проти большевицьких наїзників з рр. 1918—1922 большевики не раз загрожували українцям до столів, поклали їх нафтою і їх підпалювали. Там діялося таке саме пекло, про яке тепер звідомляють з Німеччини. Є в Америці українці, що чудом врятувалися з цього большевицького пекла.

сумніву, що німці взяли собі взірцеві від комуно-большевиків у теперішній війні. Стверджена ця безсумнівна історична правда, що большевики вимордовували голодом населення України в рр. 1932—1934. Світ, оцей макрокосм, не спромігся на подібний осуд большевицьких дегенератів. Може це якраз було заохотою для німців, що їхній злочин остаточно не безкарним так, як безкарно минуло москалям. Коли з цього боку оцінювати німецькі звірства, то хай хоч це буде остерогою для світу, що таких злочинств не можна пограти цілком, бо заради може поширитися на цілий світ. Отже слухно твердить пані МекКаррик, що за німецькі мордування є в деякій мірі і в деяких місцях відповідальне ціле людство.

Майже водночас проголосила американська конгресменка Клер Бут Лус осуд положення, яке запанувало в царстві Советів, а про яке світ з різних причин на час замовчав. Раз осудила вона це положення в рефераті перед збором професорів Колумбійського універ-

ситету в неділю 27. травня, а другий раз у своїй промові по радіо вівторок 29. травня. Як наведена газета Нью Йорк Таймс з 30. травня, пані Лус вжила таких слів на засування цього положення: Навіть росіяни „тужать за свободою", бо „російські воєнки тисячами, а російські генерали тузнями дезертирували з Червоної Росії — втікали перед сталінізмом, ратувалися перед комунізмом і радо боролися по стороні нацистів". Ці люди „очевидно увязнені в своїх надіях на волю так само, як завелися німецькі воєнки, що тікали до Сталіна... Сьогодні на Балкані понад 300,000 російських воєняків дезертирували з переможної російської армії, щоб шукати кращого, багатшого, щасливішого способу життя. ...180,000,000 росіян живе тепер увязнених за височезним муром цензури" не знаючи про світ, в якому слова „право і справедливість", „милосердя і свобода" мають солодке і справжнє значіння для великої маси людей".

Осуд положення населення в Советах, висловлений конгресменкою Лус, не є єдиним осудом. Для людей українського роду положення в Советах є задана звістка, оцінка висловлена паненою Лус є хіба підтвердженням цього, що в Советах нема ніяких змін на ліпше, хоч як український нарід і американці українського походження цього бажали б та надіялись би. Голосів подібних до голосу конгресменки Лус можна в політичному світі прибирати безліч. Вони вказують на те, що світ такий почувається до якоїсь відповідальності за положення в царстві Советів і мабуть приготується до якоїсь акції.

Коли таке змагання слідне осуду „макрокосму", то треба надіятися, що воно ще поглибиться та пошириться серед цього малого світу, або „мікрокосму", що його представляє оця американська громада, яка походить з українського роду. Та нема де правди діти, що саме в такій історичній хвилині, коли йде змагання за найвищі ідеали людства, а водночас за існування кожної окремої одиниці з українського роду, ми є свідками такого осоружного явища, як один то другий колишній український громадянин вітворю переходить на службу найстрашнішому ворогові українського роду, який, після провалу нацизму, тепер став першим ворогом людства. Хай буде, що наша громада має аж мінімальне значіння при збірній відповідальності цілого людства, але ця відповідальність є сотні разів важнішою, ніж відповідальність людей неукраїнського роду. Ця відповідальність не мірється чисельністю, а моральною силою. Одиниця українського роду, яка стає на службу ворога, не лише сама пропадає для цієї нечисленної

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Збірники на цілі Комітетів: Конгресового й Допомогового. Норт Сайд

Ліга Американців Українського Походження, в якій об'єднані всі українські товариства м. Шкаго, скликала на неділю, 27. травня, народне віче до Салі Союзного Дому під ч. 845 Н. Вестер евеню. Було це перше масове віче в українських справах від часу вступлення Америки до війни, як заявив адв. Роман Смука, голова Ліги, що по відкритті віча американським гимном виголосив вступну промову про дотеперішню успішну працю шкаговських українців в бондових кампаніях та в збірках на цілі Американського Червоного Хреста і Военного Фонду, як також про потребу поновлення праці в користь українських національних потреб.

По промові адв. Р. Смука виголосив палкий заклик секретар Ліги, п. М. Баран, визнаючи шкаговську громаду до діяльності гідної такої великої громади і кончею в ці переломові історичні дні.

Головним бесідником віча був ред. Богдан Катамай, член делегації Українського Конгресового Комітету на міжнародну конференцію в Сан Франсиско. В півторагодинним викладі референт здав звіт праці української американської делегації в Сан Франсиско та говорив про наші чергові завдання й напрям праці як у боротьбі за повну незалежність українського народу так і в ратуванні українських жертв війни.

По цим головним рефераті, вислуханням прививним з очевидним зацікавленням і вдволенням інж. С. Куропася візав всі до жертвенності на цілі У. К. Комітету та З. У. Д. Комітету. (Жертви проголошено в 109 числі „Свободи").

Вест Пулман.

Тої самої неділі в церковній салі церкви св. Михайла на Вест Пулман, на захлик о. І. Ричкуна, ЧСВВ, зішлись прививні на Службі Божій вірні й вислухали промови п. Б. Катама. По промові на цілі З. У. А. Д. Комітету зложили жертви: По \$5: Емілія і Анна Звайзен; по \$2: Іван Лагола; по \$1: В. Партика, Олена Шпорлюк, Марія Кухарська, В. Туниця, Г. Бутівський, Е. Парійчук, Тетяна Парійчук, М. Семчишин, І. Гавришків, О. Станкевич, А. Настазія Поліська, Анна Стефанюк, Текля Станкевич, Павліна Сасс, Павліна Шавала, Ан-

громади, але ще поширює зневіру в якіс ідеали, в якус глибоку мораль, чи в перемогуту правди. І тому треба стати муром проти таких одиниць. Для таких зрадників нема ніякого оправдання. Не поможе їм перехвалка, що вони мудріші. Не поможе блазеньська спроба хитрувати на найвості громадянства, голосячи, що то ним проводить „каїка". Рішальне тут тільки те, куди хто веде, хто служить народнім ідеалам, хто іде за поступом, хто добивається справжньої свободи, хто хоче поправити неволю поневоленого українського народу. Це є мірило, яким треба міряти провідних людей, а ніщо інше.

РОБІТНИЦІ І РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працю, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі". Зголошувачі у них скажіть ви виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій часописі.

на Сенечко, С. Гасюк, Параскева Мацяк, Варвара Тимуш, Д. Книш, Н. Білик, Л. Білик, І. Козак, П. Романюк, Марія Гавришків, а Х. Чикаловська 50 ц. Разом зібрано \$32.50.

Борнсайд.

На Борнсайд віче відбулось у салі п. Михайла Лога в неділю, дня 3. червня. На це віче прийшла поважна група комуністів, що старалась розбити його. В довадок до звіту з Сан Франсиско референт Б. Катамай був примушений давати комуністам ще й лекцію культурної поведінки. Ця лекція помогла й віче закінчено успішно.

На цілі З. У. А. Допомогового Комітету з нагоди цього віча зложили: \$50 Михайло; Логай; по \$5: Василь Загогинець, Скірка, Жеребняк, Гуцул, Пудик; по \$3: П. Оріх; \$2: Вархолик, Бабяк, Бурдак, Лазука, Джорджевич, Зах. О. Лійник; по \$1: Бобик, Клем, Бубин, Бурдак, Галуцак, К. Кметик, Гнатюшко, Ватичак, Вишньовська, А. Пудик. Разом зібрано \$100.00.

Треба з признанням піднести, що п. М. Логай не тільки дав найвищу суму, але також за салю не взяв жадної заплати, а п. Василь Загогинець жертвував і на Норт Сайд і на Борнсайд та возив референта до всіх громад в Шкаго.

Савт Сайд.

В понеділок вечором п. Б. Катамай промовляв до вірних католицької парохії на Савт Сайд, які зішлись на заклик о. Е. Теодоровича, ЧСВВ. Прививні зложили теж жертви на Допомоговий Комітет: по \$10: Петро і Катерина Білий, Михайло і Марія Білий (з Гермідеж); по \$5 о. Е. Теодорович, Андрій Барадж, Стефанія Брудний, Микола Сиденький, Анна й Теодор Матичак, Тетяна Саламан, Микола Гуміняк, Максим Давидяк; по \$3: Олена Брудний; по \$2: Ст. Ганис, Гр. Нефронський, І. Нечипор, І. Юрчак, Катерина Гнатичак, Пеліяг Бурат. Разом зібрано \$75.00.

Зіставлення

Зібано в Шкаго:	
Норт Сайд	\$55.00
Вест Пулман	32.50
Борнсайд	100.00
Савт Сайд	75.00
Разом	\$762.50

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: П. Кухар переслав \$15 як жертви від наступних громадян з Менчестер, Н. Г.: А. Беднарчук, М. Бяхон, І. Грицула, А. Кирилюк, В. Голей, П. Осолінський, Е. Могиляк, А. Янош, Т. Шопяк, Т. Газдайка, М. Костина, М. Завінський, Ю. Новосад і Н. Н. всі по \$1.

Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1161
Philadelphia 5, Pa.

СЕНЕЧКО

збірка ілюстрованих віршків та казок для дітей.

Надається дуже добре на дарунки для шкільних дітей.

Ціна 35 цт.

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА"

P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

НОВИЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ. — Едвард Р. Стетиніус мол. уступив з становища секретаря стейту, а на його місце прийшов Джеймс Ф. Бірис, уродженець Полудня, бо походить з міста Чарлстон. Бірис є загально відомою фігурою. Перешде був суддею Найвищого Суду Злучених Держав і директором Военної Мобілізації.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Професійна сила — д-р Евген Малик.

Син Теодора й Марії Малик, 2762 Н. Джордсон Ст., у Філядефії, отримав з Джордж Вашингтон Юніверситі ступінь доктора прав дня 30. травня б. р. Евген покінчив початкову школу у Філядефії, а по скінченню Норт-Іст Гайскул

Д-р Евген Теодор Малик.

вступив до Техноложічного Інституту Дрекслера, де в 1941 р. отримав ступінь Бачелор оф Сайенс в електротехнічному знанню. Діставши працю при державних корабельних верстах, дістав в короткім часі призначення до департаменту маринарки у Вашингтоні. Маючи трохи вільного часу записався Евген Малик на „студії прав у Джордж Вашингтон Юніверситі. Видержавши по чотирьох роках іспит в У. С. Д. суді в грудні 1944 р. дістав 12. квітня 1945 р. дозвіл вітворити правничу канцелярію в Дистрикті Колумбії. Він одружений з Корнелією Едвардс з Норт Кароліни. Як член У. Н. Союзу користав із наукових стипендій, які дає У. Н. Союз на підмогу студентам.

Щірі побажання батькам і синові з нагоди важного осягнута Треба надіятися, що син сії прививні члени зрозуміли

ПОШУКУЄМО 417 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідомо того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

82) Товариство Українська Січ, відділ 170 У. Н. Союзу, Джерзі Сіті, Н. Дж. \$100.00
83) Михайло Марків, Ліндора, Пенсилвенія 100.00

Разом \$ 200.00

Попередно проголошено

8,100.00

Разом \$8,300.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

3 Домашнього Фронту

П'ЯТЬ ВИМОГ ДЯДКА СЕМА.

ВАШІНГТОН. — Уряд Злучених Держав ставить до громадянства наступних п'ять вимог:

Старайтеся купити для свого вояка, чи вояків заморем военний бонд в часі кампанії сеюї военної позички. А як вже купите, то напишіть їм про це, посилаючи їм „Ві-Мейл" сертифікат, який можна дістати всюди, де продають военні бонди.

Тримайтеся военної роботи,

тепер стане таким діяльним громадянином, як його батько, що довгі часи був секретарем тов. Любов, від. 45 У. Н. С.

Філядефійський Союзовець.

ЕМБРИДЖ, ПА.

На допомогу українцям — жертвам війни.

Дня 16. червня, відбулись піврічні збори братства св. Василія, від. 16. У. Н. Союзу. По піврічних звітах і інших відділових і братських справах, порушено також справу допомоги українським жертвам війни.

Про нещастя і трагедію українського роду, говорили С. Панько і М. Родьо і потім ухвалено виписувати з каси відділу \$100 і стати між 500 жертводавцями, в надзвичайній кампанії „Свободи".

Дальше взято під увагу продаж военних бондів Сеюї Позички.

По короткій і річевій дискусії Треба надіятися, що син сії прививні члени зрозуміли

поки не скінчиться війна з Японією. Якщо у военній індустрії, при якій ви працюєте, знайдуть зміни, то адавайтесь до найближчого федерального бюро праці, а там вам скажуть, де можна дістати военну роботу.

Не подорожуйте літом. Уважайте, що тепер вертає з фронту багато вояків, які ідуть на заслужену відпустку додому. Дайте їм нагоду подорожувати. Не забувайте також, що багато вояків іде на Тихоокеанський фронт.

Купуйте тільки такі річі, без яких не можете обійтися. Реконверсія вже зачалася, але Америка не може продукувати ще так багато річей для цивільного вжитку, щоб можна здержати інфляцію. Бо, уважайте, що війна з Японією ще не скінчена.

Будьте приготувані на те, що може забракувати деякої поживи. Приймайте таку пайку, яку вам дають. Майте на увазі, що багато харчів виснажується тепер до Європи і на Тихоокеанський терен. Тому власне деяких річей можна буде купити дещо менше ніж данийше. — OBI.

запобігання нашій прибраній батьківщині в тій війні, щоб побідою закінчити другу половину війни, ухвалили закупити бондів за суму \$1,500. Наш відділ вже закупив военних бондів за суму \$6,000.

Осип Литвин, рек. секр.

"The purpose of this work is to present the principles of Ukrainian grammar in English for those who would like to learn the Ukrainian language. It is hoped that the grammar will meet the demand of both Ukrainians and non-Ukrainians: the former desiring to gain a proficiency in the language, and the latter wishing to get an understanding of it."

From the Foreword to—

Ukrainian GRAMMAR

— by —

ELIAS SHKLANKA, M. A. (Chicago)

\$1.25.

Svoboda Bookstore

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

ENROLL IN SURMA MUSIC STUDIO AND BE A PERFORMER

SURMA RADIO PROGRAM

SATURDAYS: 3:30 to 4 P. M.

Station WBNX 1380 Kc.

MUSIC STUDIO IS UNDER THE DIRECTION OF

Mme MARIE HREBINECKA OF UKRAINIAN CONSERVATORY OF KIEV.

SURMA MUSIC STUDIO

11 EAST 7th STREET (near 3rd Ave.) NEW YORK 3, N. Y.

Phone GRamercy 7-0729

УВАГА УЧЕНИКИ СПІВУ І ГРИ НА ПІЯНІІ

НА БАЖАННЯ УЧЕНИКІВ МУЗИЧНОЇ СТУДІЇ СУРМА

під управою

пані Марії Грєбінецької НАУКА БУДЕ ПРОДОВЖУВАТИСЬ ЦІЛЕ ЛІТО.

Колиб хтось з провінції хотів скористати з лекцій і змінити свої вакації на науку, хай голюється на повищу адресу.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—B'Ergon 4-0237—B'Ryan 9-0582

WAB MANPOWER COMMISSION

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

EMPLOYMENT REGULATIONS

Суши робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При переполюванні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтінг Стейтс Емплімент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН

Ладувати і роздавати, вироб. продуктів 40 годин, досить овертайм
ДОБРА ПЛАТІЯ
FOOD FAIR PRODUCE WAREHOUSE
838 Main Avenue, Passaic, N. J.
Phone Passaic 3-4112

ЧОЛОВІКА ДО КУХНІ І ПОРТЕРА

Мешканця на місці
ДОБРА ПЛАТІЯ, СТАЛО РАЙНАУ 7-1432
РОБІТНИКІВ І ЛОМБЕР ГЕНДЛЕРС
ДОБРА ПЛАТІЯ
постійна робота, досить овертайм
повноцінна нагода
TUTTLE BROTHERS
540 South Ave., Westfield, N. J.
Westfield 2-1492

Tool & Diemaker
Першої класи, хороша робота
Повноцінна нагода на будучність
Добра платія, 55 годин
John Volkert Tool & Die Co.
110 Lawrence Street, B'klyn, N. Y.
Telephone TRIangle 5-1584

ПАЛІШЕРІВ

Досвідчених на фабричних роботах
Постійна робота, найвища платія
для палішери мужчин
W. M. C. правила заохочує
ROYAL PLATING & POLISHING CO.
152-158 Bleeker St., Newark, N. J.

МУЖЧИН

до роботи в вугільній ярі
ДОБРА ПЛАТІЯ
СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ
NEWARK COAL CO.
49 Badger Ave., Newark, N. J.

ПОТІБНО МУЖЧИН

ХАТНИХ РОБІТНИКІВ

Стає змивати бачки, тижнево
ДОБРА ПЛАТІЯ
Час і пів за овертайм
Приймемо овертайм
Головний до Mrs. Austin
HOTEL RIVIERA
Clinton Avenue & High Street
Newark, New Jersey

Пресерів
Досвідчених ручно працювати і на машинах. Добра платія. Приємні робітничі умовини. **Ajax Cleaners**, 31 West Grand Ave. (near Pennsylvania Station), Elizabeth, New Jersey.

МАШИН ГЕНДЛЕРС

Пресман на piano rima
Casemakers
Веніс Драйвер
Джойнт Гендс
Глуе Гендс
Филерс
Ломбер Гендлерс
Генер гауерс
Стріп кліперс
Портелі
Стає заняття
Знамениті робітничі умовини
STEINWAY & SONS
36 St. & 19 Ave., Long Island City
Telephone Astoria 8-2131

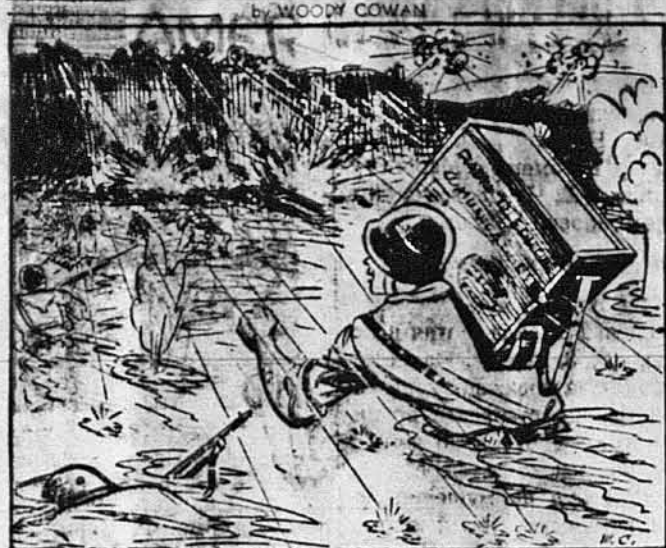
Тут і Дай мекрів
Машинистів, що вміють вську роботу
Пальці досвідчених, добрі платія
Стає заняття і по дні
Roseville Mfg. & Machine Works
98 13th Avenue, Newark, N. J.

ПОТІБНО ЖЕНЩИН

Дивчат вчитись комерційного фотографування, 5 днів, 50 ц. на годину.
Charmante Studio, 210 5th Ave., N.Y.

Вейтерок, стає заняття, 6 днів, добра платія, **Presto Restaurant**, 230 Market Street, Paterson, New Jersey.

AMERICAN HEROES

WOUNDED three times while carrying radio equipment to shore and going back to salvage more vital communications supplies from the sea, Technician John J. Pinder still aided in establishing a communication system on a beachhead in France. He never gave up until fatally hit while still at his post. Are you matching his sacrifice? Buy United States War Bonds!

U. S. Treasury Department

простором і часом, незалежно від себе попали на зовсім однакові гадки. Коли Наполеон після свого нещастя під Москвою 1812. вернувся до Парижа, то щоб відвернути увагу зворушеного болотою афекою народу, видав розказ: „зараз позолотити Дім інвалідів“. Нарід мав через той „трик“ дістати інший предмет до розмови. Тим скопіював Наполеон зовсім несвідомо зовсім подібний розказ, який видав був 800 років перед ним византійський цар Романос II. Той нездібний монарх, що стояв під владою своєї жінки Зої, підняв воєнний похід проти Сарацинів, був зовсім розбитий і з тяжкою бідою вивірився від полону. Отже тепер, щоб відвернути увагу константинопольської юрби від тої невдачі, розказав позолотити стовпові капітелі Панагії при Влахернській палаці. Тяжко допустити, щоб Наполеон міг знати про той підступ незначучого впрочім у всесвітній історії Романоса.

Щотує висиджування дробу. Що не хотіло вдатися французови Копію при численних пробах у 1829 році, а то штучне вигрівання качачих, гусячих та курячих яєць, у тім старі єгиптяни, як знаємо з Плінія, були вправними майстрами. У старих єгиптян штучне вигрівання відбувалося в глиняних комірках, які денно через 3-4 години сильно опалювали великими цегляними та будованими в землю печами, а оцінюючи температуру переважно тільки чуттям, лагодили її в разі потреби відчиняючи продуви. Яйця лежали на землі на соломі, що 6 годин їх обертали, по 10 днів пробували і добрі клали до вищого, теплішого переділу того будинку. По звісткам Плінія доходили єгиптяни таким способом до соток-тисяч молодих курят річно.

При тій нагоді треба ще вказати на другий інтересний орієнтальний винахід: при розкопах у Тель-ель-Гезей у полудневій Палестині пороблено знаходи, які зовсім добре і певно вказують на те, що мі-

ри до вдвудання гарячого повітря в великих гутничих печах, на які інженір Нелсон став перед кількадесять роками патент, були знані на Сході вже близько 1400 р. перед Хр. Дуже цікаве було в протязі розкопок відкриття тої великої печі для приладжування заліза, яка мала прилад до огрівання вишнього повітря перед його введенням до печі.

Уладження огордові для годівлі слимаків стало нині одним із дуже популярних підприємств. Власне нинішні французи вміють оцінити вартість слимаків як предмету поживи. В париських торгових галлях продається річно понад 800,000 кг. їдомих слимаків, не числячи значного вивозу до Америки. Найбільше слимаків іде з департаменту Оби. Також у Віртембурзі, Австрії та Швейцарії вміють годувати слимаків, однак народний смак не зміг тут одушевитися тою стравою. Зовсім інше в старинній Римі! Старинні римляни

рівнялися в тім огляді новачкам французам. По звісткам Варрона були в Римі широкі слимакові огороди. Про цісар Вітелія говорять, що він був великим аматором слимакового обіду. Пліній оповідає про одного славного годівника слимаків Фульвія Гіріпа, що в своїх огородах урядив окремі відділи для поодиноких рас, щоби задовольнити кожний напрям смаку своїх знаменитих гостей; там був відділ для білих слимаків із Реати, другий для незвичайно товстих із Лірії, ще інший для полуднево-африканської сорти

т. д. При годіванню не скупили м. ін. подавати цукру та вареного вина. В нинішній Франції признають перше місце одному особливо великому родови, винничим слимакам; але ідуть і гаєвних слимаків, чорношкіпих, а — коли нема нічого ліпшого — також звичайних огородових слимаків.

Бійки когутів. Також бійки когутів мали місце в старині. Незвичайного старання докладати на плекання бовієвих когутів, а Таагра, Родос, Халькіда, Дельос і Медія мали задачу достачати сильних звірат. Щоб побільшити їх лютисть, годували їх чісником, узбрюювали їх ноги

острими мідяними острогами та ставили їх потім один проти одного на столі, обведеним підвісними крами. При тім гравці й видці йшли о заклад, часом на значні суми; коротко, старина подає нам уже й тут прообраз когутячих бійок, які й нині пристрасно устроюються в деяких іще сторонах, найбільш у Франції та Англії. Впрочім те видовище служило не тільки як розривка. Незамітно — каже у Люкіана Сольон до Скита Анахарзиса — повстає в душі видів охота ставити опір кожній небезпеці, щоб не дати когутам перемогти себе в відвазі та не дати зробити себе нездібними до довгого опору ані ранами, ані втомою, ані ніякою іншою прикрістю. Заведені від часів Темістокля бійки когутів ма-

ли про те бути взірцем до наслідування на полях битви. Ніхто не повинен був дати застидати себе когуту. Іноді заставляли битися з собою також перепелиць. Бійки ко-

МУГЕЛЬ СЕРВАНТЕС
ВИСОКОДУМНИЙ
РИЦАР
ДОН КІХОТ
ІЗ МАНЧІ
Фантастичне ілюстроване оповідання в двох томах.
Ціна за оба томи \$1.00.
Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ
В таких часах, як тепер, мало хто може не зважати на справу коштів. Це є одна причина, чому ми кладемо такий натиск на наші приступні ціни.
Якість нашої услуги поборює всяку конкуренцію; наші ціни є такі низькі, що безумовно кожна родина є здивована і вдячна.
STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: B'Ergon 4-5988 Bayonne 3-0540

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частих
знаменитого повістя
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з належністю слати до:
"Svoboda"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади замовлення треба платити американською валютою.

THOUGH TWICE WOUNDED, TARZAN, RUNNING LOW LIKE AN APE THROUGH THE GRASS, REACHED THE PLANE AHEAD OF THE NAZIS.

HE RUBBED DRY STICKS TO MAKE FIRE, THEN HE SET THE NEAREST PLANE ABLAZE.

HE CARRIED THE FLAME FROM ONE TO ANOTHER, UNTIL ONLY ONE REMAINED UNEXTINGUISHED.

WEAKENED BY LOSS OF BLOOD, HE WAS ONLY SAVED BY DETERMINATION THAT CARRIED HIM ON.

BUT NOW NATURE CLAIMED HER INEVITABLE DUE. TARZAN FALTERED—AND FELL UNCONSCIOUS.

Хоча два рази ранений, Тарзан, біжучи високою травою, схилений як малпа, добіг до літаків перед нацистами. Він потер сухі палички, аби добути огонь. Потім підпалив найближчий літак. Він підніс полум'я від одного літака до другого, поки тільки один не остався непідпалений.

Ослаблений впливом крові, він уживав усієї сили волі, аби докінчити діла.

Але тепер він ослаб зовсім, захитався й втратив при- томність.

Але тепер він ослаб зовсім, захитався й втратив при- томність.

Але тепер він ослаб зовсім, захитався й втратив при- томність.

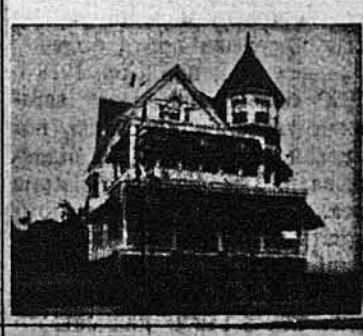
ГАНТРАМ, МІШ. — Уряд Тов. ім. М. Шахевича, від. 94, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбулися в неділю, 8. липня, в годині 1. пополудні, в новій парохіальній салі при клей і Кортез ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час і місце. Маємо дуже багато справ до рішення. Прийдіть і заберіть свої чеки дивіденди. — За уряд: Л. Доманчук, предс.; М. Горний, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що пірвічі збори відбулися в неділю, 8. липня, в год. 2. пополудні, в українській галі, 213 Скулпекер Еве. ріг 2. вул. Просимо кожного члена бути присутнім, бо буде звіт контролі за 6 місяців і кожний член має забрати собі дивіденду. — За уряд: А. Патра, рек. секр.

ЖОЛУДКОВІ ЗАБУРЕННЯ
Болі, печія, жовч, мікур і інші жолудково-кишкові болі мусять і повинні бути лікувані.
ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕГЗАМІНАЦІЯ
Х-ПРОМІННЯ \$1.00
Лябораторія проба, коли вказана, забезпечує докладне визначення хвороби.
Поряди обіймають: Минувшину фізичну перевірку, тиснення крові ліктями, перевірку серця, легенів і органів у животі.
КРОВ І ШКІРА
недуги мікура й нирок лікується наймодернішими й науковими методами. Наші знаряди і прилади є незвичайно докладні.
НЕРВОВИЙ СТАН
як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсонність і дрозання серця вимагають нашої поради.
РОЗДУТТЯ ЖИЛ І БОЛЯЧКИ
як: те лікується швидко й без болю без утрати часу в праці або дома. Немає вибування ні операції.
ПРОПУКЛИНА
Я болі хребтового м'язу, без різниці, без випалювання, без болю. Болі хребтового м'язу збільшують кров, шийний, пругітс (свербляча пропуклина) інші недуги хребта лікується на шую запідною всесторонньою метою.
Хронічні недуги науково лікується за низькою заплатою.
Hill Medical Office
28 HILL ST., NEWARK 2, N. J.
One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs. 9 A.M. to 5 P.M. Sun., Hol.: 10 A.M. to 1 P.M.

ФАРМИ
НА
ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ 100-АКРОВА ФАРМА.
Земля першої класи, добрі будинки, 30 ділянок морів, двоє телят, 1 бугай, 2 коні, трок, трактор, машина до молока, холодительна машина, всі фармерські машини, які до фарми потрібні. Фарма є при каміній дорозі, міська електрика, школа автобус їде пори фарму. Минулого року за молоко прийняв \$9,000. Продає з причини слабости. Ціна \$12,000, вилати \$4,000, решта на легкі сплати. Голосити до:
JOHN NALEPA RAMSEN, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Ос. луга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І вище
ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТІ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так низькій як... \$150
ОБСЛУГА НАРІКАША

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Ritualized funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577